ΓΑΛΛΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΤΟ ΠΑΛΗΑΛΟΓΟ

ΤΟΥ GUY DE MAUPASSANT

ΑΛΟΣ ὁ κόσμος ἐκεῖ τριγύρω ἔλεγε τὸ κτῆμα τοῦ Λουκᾶ «ὑποστατικό». — Ἄγνωστο γιατί. Φαίνεται ὅτι οἱ χωρικοὶ μ' αὐτὸ ἤθελαν νὰ ποῦν κάτι ποὺ ἔχει πλοῦτο καὶ μεγαλεῖο γιατὶ αὐτὸ τὸ κτῆμα ἦταν βέβαια τὸ μεγαλείτερο καὶ πλουσιώτερο καὶ πειὸ τακτοποιημένο ἀπὸ ὅλα τ' ἄλλα.

Ἡ αὐλή του ἀπέραντη, περιτριγυρισμένη ἀπὸ πέντε σειρὲς δένδρων ποὺ φυλάγαν ἀπὸ τοὺς δυνατούς, τοὺς βορεινοὺς ἀνέμους τὶς μηλιὲς τὶς ντελικάτες καὶ τὶς ροδακινιὲς τὶς εὔθραυστες. Εἶχε μέσα μικρὰ σπιτάκια γιὰ νὰ βάνουνε τὴν ἐσοδεία καὶ τὸ χόρτο, ὡραίους σταύλους καὶ μιὰ κατοικία κόκκινη, ποὺ ἔμοιαζε μὲ πύργο.

Τὰ φουσκιὰ ἦταν στὴ θέσι τους καὶ τὸ σκυλιὰ καθόντουσαν σὲ ὥμορφα μικρὰ σπιτάκια. Ἕνας λαὸς ἀπὸ πουλερικὰ ἐγύριζε μεσ' στὰ χορτάρια.

Κάθε μεσημέρι δεκαπέντε πρόσωπα, ἀφεντάδες καὶ ὑπηρέτες, καθόντουσαν γύρω στὸ μακρὺ τραπέζι τῆς κουζίνας, ποὺ ἄχνιζεν ἡ φασουλάδα μέσα σὲ μιὰ μεγάλη σουπιέρα μὲ γαλάζια ἄνθη.

Τὰ ζῶα ἄλογα, ἀγελάδες, γουρούνια καὶ ἀρνιὰ ἦσαν παχειά, παστρικὰ καὶ περιποιημένα καὶ ὁ μπάρμπα — Λουκᾶς, ἕνας κοιλαρᾶς ἴσια μ' ἐκεῖ πάνω, ἔκανε τὴν περιοδεία τοῦ σπιτιοῦ τρεῖς φορὲς τὴν ἡμέρα, ἐπιτηρῶντας τὰ πάντα καὶ ἐπιστατῶντας εἰς ὅλα.

Ἀπὸ εὐσπλαχνία διατηροῦσαν στὸ βάθος τοῦ σταύλου ἕνα πολὺ γερασμένο ἄλογο, λευκό, τὸ ὁποῖον ἡ κυρὰ ἤθελε νὰ τρέφῃ, ἕως ὅτου νὰ πεθάνῃ μόνο του ἀπὸ φυσικὸ θάνατο, γιατὶ τὸ εἶχε χρόνια καὶ τῆς ἔφερνε τόσες ἀναμνήσεις.

Ἕνας μοῦργος δεκαπέντε χρόνων, ποὺ τὸν λέγανε Ἰσίδωρο καὶ τὸν φώναζαν Σιδέρη, ἐφρόντιζε γιὰ τὸν ἀπόμαχον αὐτόν. Τοῦ ἔδινε τὸν χειμῶνα τὴν μερίδα τοῦ σανοῦ του καὶ ἦταν ὑποχρεωμένος νὰ πηγαίνῃ τέσσερες φορὲς τὴν ἡμέρα, τὸ καλοκαῖρι, νὰ τὸν μετατοπίζῃ στὸ πλάγι ὅπου τὸν ἔδεναν γιὰ νὰ βρίσκῃ χόρτο.

Τὸ ζῶο, σχεδὸν παράλυτο, ἐσήκωνε μὲ δυσκολία τὰ βαρειά του πόδια μὲ τὰ χονδρὰ τὰ γόνατα· τὸ τρίχωμά του, ποὺ δὲν τὸ ξύστριζε πλέον κάνεις, ἐφαίνετο σὰν ἄσπρα ξέγνεθα μαλλιὰ καὶ κάτι ματοτσίνορα πολὺ μακρυά, ἔδιναν στὰ μάτια του μιὰ μελαγχολία.

Ὅταν ὁ Σιδέρης τὸ πήγαινε στὴ βοσκή, ἔπρεπε νὰ τὸ τραβᾷ ὁπὸ τὸ σκοινί, τόσο ἀργὰ ἐπήγαινε ποὺ ὁ ὑπηρέτης σκυμμένος καὶ λαχανιασμένος, βλαστημοῦσε καὶ γινότανε ἔξω φρενῶν, ποὺ ἦταν ὑποχρεωμένος νὰ περιποιεῖται τὸ ψοφῆμι τοῦτο.... Οἱ ἄνθρωποι τοῦ χτήματος, ποὺ βλέπαν τὸν Σιδέρη νὰ θυμώνῃ, ἐγελοῦσαν καὶ τοῦ λέγαν πάντα γιὰ τὸ παληάλογο αὐτό, γιὰ νὰ τὸν πειράζουν.

Ὁ μοῦργος ἐλυσσοῦσε καὶ μέσα του αὔξανε ἡ ἐπιθυμία νὰ ἐκδικηθῇ τὸ ζῶον.

Ἦταν ἕνα ἀδύνατο παιδί, μὲ πόδια μακρυά, βρώμικα πολύ, μὲ κόκκινα μαλλιά, μακρυὰ καὶ ἄγρια. — Φαινότανε σὰν βλάκας, μιλοῦσε ψευδὰ μὲ μεγάλη δυσκολία, ὅταν ἡ ἰδέες νὰ μὴ μποροῦσαν νὰ σχηματισθοῦν μέσα στὸ κεφάλι.

Ἀποροῦσε ἀπὸ καιρό, γιατὶ τάχα νὰ διατηροῦνε τὸ παληάλογο καὶ θύμωνε ποῦβλεπε νὰ ξοδεύωνται γιὰ ἕνα ζῶο ἄχρηστο. — Ἀφοῦ δὲν ἐδούλευε γιατὶ νὰ ξοδεύουνε τὴ βρώμη, ποὺ εἶχε τόσο ἀκριβὰ, γιὰ τὸ παραλυμένο τοῦτο τὸ ψοφῆμι. Συγχρόνως, παρ' ὅλες τὲς διαταγὲς τ' ἀφεντικοῦ, λιγόστεψε ἀπὸ τὴν τροφὴ τ' ἀλόγου, καὶ τοῦ ἔκοβε τὴν μισὴν μερίδα ἀπὸ τὴν βρώμη κι' ἀπὸ τὸ σανό. — Κι' ἕνα μῖσος κατὰ τοῦ φτωχοῦ τοῦ ζώου μεγάλωνε μέσα στὸ πνεῦμα του, μῖσος χωρικοῦ ἅρπαγος, ἀγρίου, πονηροῦ, κτηνώδους.

Ὅταν ξαναῆλθε τὸ καλοκαῖρι ἔπρεπε νὰ πηγαίνῃ νὰ τὸ μετατοπίζῃ εἰς τὸ λειβάδι. — Κ' ἦταν μακριά. — Ὁ μοῦργος πειὸ θυμωμένος κάθε πρωὶ ἔφευγεν ἀργὰ ἀπὸ τὰ σπαρτά. Οἱ ἐργάται, ποὺ ἐδούλευαν στὰ χωράφια, τοῦ φωνάζανε γι' ἄσειο.

— Ἔ, Σιδέρη! Νὰ μᾶς χαιρετήσῃς τὸν Κοκό.

Ἐκεῖνος δὲν ἀπαντοῦσε, ἀλλὰ ἐτσάκιζε περνῶντας καμμιὰ βέργα ἀπὸ τὴ φραγή, καὶ ἀφοῦ μετατόπιζε τὸ ζῶο ἐπήγαινε κρυφὰ καὶ τὸ χτυποῦσε στὰ πόδια. — Τὸ ἄλογο ἔκανε νὰ φύγῃ, νὰ χωμήξῃ, νὰ γλυτώσῃ ἀπὸ τὰ κτυπήματα καὶ γύριζε γύρω στὸ σχοινί του σὰν νὰ ἦταν δεμένο στὸ ἀλῶνι. — Καὶ τὸ παληόπαιδο τὸ χτυποῦσε λυσσασμένα, τρέχοντας ἀπὸ πίσω του, μὲ σφιγμένα δόντια.

Ἔπειτα ἔφευγεν ἀργά, χωρὶς νὰ γυρίσῃ νὰ ἰδῇ, ἐνῷ τὸ ἄλογο τὸν ἐκύτταζε ποὺ ἔφευγε μὲ τὸ γεροντικό του μάτι, μὲ τὰ πλευρὰ πεταγμένα ἔξω, λαχανιασμένο ἀπὸ τὸ τρέξιμο. — Καὶ δὲν κατέβαζε τὸ κοκκαλιάρικο καὶ ἄπορο του κεφάλι πρὸς τὸ χόρτο, παρὰ ἀφοῦ ἔβλεπε καὶ χανόνταν τὸ μαβὶ πουκάμισο τοῦ τυράννου του.

Ἐπειδὴ τώρα ἡ νύχτες ἤτανε ζεστὲς ἄφιναν τὸν Κοκὸ νὰ ξενυχτάῃ ὄξω, ἐκεῖ κάτω στὴν ἄκρη τοῦ κρηνοῦ.

Ὁ Σιδέρης ἐτέρπετο πετροβολῶντάς τον. — Ἐκάθητο δέκα βήματα μακρυά του, εἰς τὸ πρανές, καὶ ἔμενε ὥς μισὴ ὥρα, ρίχνοντας κάθε τόσο κανένα χαλίκι πρὸς τὸ ζῶο, ποὺ στεκότανε ὀρθό, δεμένο ἐμπρὸς εἰς τὸν ἐχθρό του, καὶ τὸν ἐκύτταζε ἀκατάπαυστα χωρὶς νὰ τολμᾷ νὰ σκύψῃ νὰ βοσκήσῃ, πρὶν νὰ φύγῃ.

Ἀλλὰ πάντοτε ἡ αὐτὴ σκέψις ἔμενε καρφωμένη στὸ μυαλὸ τοῦ μούργου.

— Γιατὶ νὰ τρέφουν ἕνα ἄλογο, ποὺ δὲν εἶνε πειὰ γιὰ τίποτα! Τοῦ ἐφαίνετο ὅτι αὐτὸ τὸ ἄθλιο, ἔκλεβε τὸ φαγητὸ τῶν ἄλλων ζώων, ἔκλεβε τὴν περιουσίαν τῶν ἀνθρώπων, τοῦ Θεοῦ τὰ ἀγαθά, ἔκλεβεν ἀκόμα καὶ αὐτὸν τὸν ἴδιον τὸν Σιδέρην ποὺ ἐδούλευε. Τότε σιγὰ σιγὰ τὸ παληόπαιδο μίκραινε τὴν λωρίδα τῆς βοσκῆς, μετατοπίζων ὁλιγώτερον τὸ ξύλινο παλοῦκι, ποὺ ἦταν δεμένο τὸ σχοινί.

Τὸ ζῶον ἐνήστευεν, ἀδυνάτιζεν, ἔφθινε. — Ἐπειδὴ δὲν εἶχε τὴ δύναμι νὰ σπάσῃ τὸν δεσμόν του, ἐπρότεινε τὸ κεφάλι του πρὸς τὸ παχὺ χορτάρι ποῦ πρασίνιζε καὶ ἔλαμπε κεῖ δά, τόσῳ κοντά, καὶ τοῦ ἐρχότανε ἡ μυρωδιά, χωρὶς νὰ μπορῇ νὰ πλησιάσῃ.

Ἕνα πρωὶ τοῦ ἦλθε τοῦ Σιδέρη μιὰ ἰδέα: Νὰ μὴ μετατοπίσῃ πειὰ τὸ ἄλογο.

Ἐβαρέθηκε πλέον νὰ πηγαινοέρχεται τόσο μακρυὰ γι' αὐτὸν τὸν σκελετό. Ἐπῆγεν ὅμως γιὰ ν' ἀπολαύσῃ τὴν ἐκδίκησί του.

Τὸ κακόμοιρο τὸ ζῶο ἀνήσυχο τὸν κύτταζε. — Λὲν τὸ χτυποῦσε ἐκείνη τὴν ἡμέρα, ἀλλὰ περιεφέρετο τριγύρω του, μὲ τὰ χέρια του στὶς τσέπες. — Ἔκανε μάλιστα ὅτι τοῦ ἄλλαζε δῆθεν τόπο, ἀλλὰ ξανάχωσε τὸ παλοῦκι εἰς τὴν ἴδια τρύπα καὶ ἔφυγε κατευχαριστημένος, γιὰ τὴν ἐξυπνάδα του...

Τὸ ἄλογο, βλέποντας αὐτὸν φεύγῃ ἐχλιμίντρισε γιὰ νὰ τὸν καλέσῃ· ἀλλὰ ὁ μοῦργος ἄρχισε νὰ τρέχῃ, ἀφίνοντάς το στὴ ξεραΐλα μοναχό.

Πεινασμένο ἐκεῖνο, κατέβαλε ὅλες τὲς δυνάμεις του νὰ φθάσῃ τὸ παχὺ χορτάρι ποῦ ἄγγιζε μὲ τὰ ρουθούνια του. Ἐγονάτισε, τείνοντας τὸ λαιμό, καὶ μηκύνοντας τὰ μεγάλα σαλιάρικα χείλη του. — Ἀλλὰ τίποτε. Ὅλην τὴν ἡμέραν ἐξηντλήθη μὲ ματαίας προσπαθείας, μὲ χρεμετίσματα θρηνητικά. — Ὁ Σιδέρης δὲν ἐξαναπῆγεν ἐκείνην τὴν ἡμέραν. — Ἐγύριζε στὸ δάσος καὶ εὕρισκε φωλιές.

Τὴν ἑπομένην ξαναπῆγε. Τὸ ἄλογο ἐξασθενημένο, εἶχε ξαπλωθῇ καταγῆς. Καθὼς εἶδε τὸ παιδὶ σηκώθηκε μὲ ἀγωνία καὶ ἐπερίμενε νὰ τοῦ ἀλλάξῃ θέσι, ἀλλὰ τὸ παληόπαιδο οὔτε πλησίασε διόλου τὸ παλοῦκι. — Ἐκύτταξε μόνον τὸ ζῶο καλά, τοῦ ἔριξε στὴ μούρη ἕνα βῶλο ἀπὸ χῶμα, ὁ ὁποῖος ἐσκορπίσθη καθὼς χτύπησε τὸ ρύγχος καὶ ξανάφυγε σφυρίζοντας.

Τὸ ἄλογο ἔμεινε ὀρθο, ὅσο μποροῦσε νὰ τὸν παρακολουθήσῃ· ἔτσιτα ἀφοῦ κατάλαβε πῶς ὅτι κι' ἂν ἔκανε νὰ φθάσῃ τὸ χορτάρι θὰ ἤτανε ἀναφελές, ξαπλώθηκε καὶ πάλιν καὶ ἔκλεισε τὰ μάτια του.

Τὴν ἄλλην ἡμέραν ὁ Σιδέρης δὲν ἐπῆγε.

Ὅταν ἐπλησίασε τὴν μεθεπομένην εἶδεν ὅτι τὸ ἄλογο εἶχε ψοφήσει. Τότε στάθηκε πολλὴ ὥρα καὶ τὸ κύτταζε, εὐχαριστημένος ἀπὸ τὴν πρᾶξι του, ἀπορῶν συγχρόνως, πῶς ψόφησε τόσο γρήγορα. Τὸ ἄγγισε μὲ τὸ πόδι του, σήκωσε τὸ ἕνα του τὸ πόδι κι' ἔπειτα τ' ἀφῆκε καὶ ξανάπεσε. Ἐκάθησε ἀπάνω του, καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ κυττάζοντας τὰ χόρτα ἀτενῶς καὶ μὴ σκεπτόμενος τίποτε, διόλου.....

Ἐπέστρεψε στὸ περιβόλι, ἀλλὰ δὲν εἶπε τίποτε γιὰ τὸ συμβάν. — Τὴν ἑτομένη ξαναπῆγε νὰ τὸ ἰδῇ. — Ἕνα σμῆνος κοράκια ἐτέταξε καθὼς τὸν εἶδε, ἄπειρες μυῖγες ἐβομβοῦσαν γύρω του.

Τότε ἐπιστρέφας ἀνήγγειλε τὸ πρᾶγμα. Τὸ ζῶον ἦταν τόσο γέρικο, ὥστε κανεὶς δὲν ἐξεπλάγη. — Ὁ ἀφεντικὸς εἶπε σὲ δυὸ ὑπηρέτας:

— Πάρτε δυὸ φτυάρια καὶ ἄντεστε νὰ τὸ χώσετε ἐκεῖ ποῦ ψόφησε.

Οἱ ἐργάτες ἔθαψαν τὸ ζῶο ἀκριβῶς ἐκεῖ ὅπου εἶχε ψοφήσει ἀπὸ τὴν πεῖνα.

Καὶ ἕνα παχύτατο καὶ καταπράσινο χορτάρι ἐφύτρωσε τὸν ἄλλο χρόνο ἀπὸ πάνω του, θρεμμένο ἀπὸ τὸ κακόμοιρο τὸ σῶμα του....
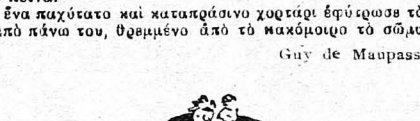
Guy de Maupassant